

PAŽYMA

Žemgrindžių dvaro sodybos fragmentai (u.k250, LA 413/1273)

2020 m. spalio 24 d. apžiūrėjus Žemgrindžių dvaro sodybą vietoje, buvo nustatyta:

1. XIX a. pradžioje Bauškaralės dvaro Žemgrindžių palivarkas (dvarelis) susiformavo kelių šatulinių (laisvųjų) valstiečių sodybų vietoje. Nepriklausomos Lietuvos laikais Žemgrindžių palivarkas tapo dvaru. Žemgrindžių dvaro sodybos apstatymas susiformavo XIX a. – XX a. pradžioje. Sodybą sudarė taisyklingo plano uždaras kiemas, suformuotas gyvenamais ir ūkiniais pastatais. Dėl pokario griovimų sodyba **yra praradusi didžiąją dalį vertingųjų savybių**. Sunaikinta sodybos istorinė urbanistinės struktūra – neliko uždara ūkinį kiemą formavusių ūkinių statinių, sodo vietoje suformuoti žemės sklypai, kalvės pastatas rekonstruotas, buvusi ledainė (rūsysis) nenaudojama baigia sugriūti. Išliko tik gyvenamasis namas, priešais jį – reprezentacinė zona su buvusio fontano likučiais, akmenimis sutvirtintais krantais kūdra. Žemgrindžių dvaro sodybos fragmentai (u.k. 250, vietinio reikšmingumo lygmens kompleksas) neatitinka Kultūros ministro 2005-04-15 įskymu Nr. JV-150 (nauja redakcija nuo 2016-10-05) „Dėl nekilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo ir atrankos kriterijų aprašo patvirtinimo“ kriterijų, būtinų kultūros paveldo objektui“. **Žemgrindžių dvaro sodybos fragmentus (250) siūloma išbraukti iš nekilnojamųjų kultūros vertybių registro.**
2. Siūloma patikslinti registre registruotos vertybės duomenis, paliekant registre XX a. 4 deš. statytą namą (Žemgrindžių dvaro sodybos namas, u.n. 39361).

Žemgrindžių dvaro sodybos namui tikslinga suteikti teisinę apsaugą, įrašant jį į nekilnojamosios kultūros vertybių registrą kaip pavienį kultūros paveldo objektą, patikslinant registruotos vertybės (39361) duomenis ir teritorijos ribas, nustatyti apsaugos zonas (objektas inicijuotas skelbti savivaldybės saugomu).

3. Dvaro sodybos kaip vertingos, saugotinos urbanistinės struktūros nebėra, pavieniai objektai dėl atskirų dalių remontų, rekonstravimų prarado pirminę išvaizdą, didžiąją dalį vertingųjų savybių.

- 3.1. Žemgrindžių dvaro sodybos fragmentų **kalvė (39362)**, buvęs nedidelis tradicinės Rytprūsių mūrinės architektūros statinys, statytas XIX a. II pusėje, yra rekonstruotas XXI a. pradžioje, padidinant pastato aukštį, įrengiant naują stogą, nutinkuojant išorines sienas.

Buvusi kalvė 2004 metais

Buvusi kalvė 2020 metais

Žemgrindžių dvaro sodybos fragmentų **kalvė (39362)**, kaip praradusį vertingąsias savybes objektą, siūloma išbraukti iš nekilnojamųjų kultūros vertybių registro.

- 3.2. Žemgrindžių dvaro sodybos fragmentų **rūsysis (39363)**, greičiausiai statytas XIX a. pabaigoje - XX a. pradžioje raudonų molio plytų statinys, apipiltas žemėmis, dengtas cilindrinio skliautu. Statinys kažkiek laiko buvo naudojamas kaip rūkykla, šiuo metu nenaudojamas, apgriuvęs, yra avarinės būklės.

ledainės (rūsio) statinys 2002 metais

ledainės (rūsio) statinys 2020 metais

Rūsio statinys naudojamas ne pagal paskirtį, yra avarinės būklės, Žemgrindžių dvaro sodybos fragmentų **rūsį (39363)** siūloma išbraukti iš nekilnojamųjų kultūros vertybių registro.

3.3. Žemgrindžių dvaro sodybos fragmentų teritorijoje esančios vertingosios savybės – **tvarto vieta, baseinėlis ir kūdra** paliekamos kaip **Žemgrindžių dvaro sodybos namo** teritorijoje esančios vertingosios savybės:

fontanas

kūdra

tvarto vieta įvardinama kaip teritorijoje esančios vertingosios savybės (statinių vietos)

tvartas 2002 metais

tvarto griuvėsiai 2020 metais.

Paveldosaugos ekspertė (atestato Nr. 0538)
Margarita Ramanauskienė